

Speltid: 25 min

Från: 10 år

Ämne: Religion

Originaltitel: Let's talk about World Religions - Judaism

Produktion:
© Channel 4, 2012

Svensk version:
© Cinebox, 2013

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: 1532

Ur kursplanen för religionskunskap:

”Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt.”

Vi tittar på världsreligionerna - Judendomen

Israel är enda landet där judendomen är den dominerande religionen.

Tro

För 4000 år sedan levde Abraham i det som nu är Irak. Abraham menade att det bara fanns en enda osynlig gud. Enligt Bibeln lovade Gud Abraham att Kanaans land skulle tillhöra Abrahams ätt. Judarna härstammar från Abraham och ser Kanaan som sitt förlovade land.

På grund av svält och missväxt flyttade många judar till Egypten, där de förslavades av faraonerna och var slavar i cirka 400 år. Då talade Gud till Moses och valde honom som budbärare. Moses bad faraon att fria hebréerna som de då kallades. Faraon vägrade och plågor skickades över Egypten som straff. Till slut släpptes hebréerna, men de blev jagade av faraons armé. Enligt Bibeln delade sig Röda havet så att judarna kunde fly igenom medan faraons armé drunknade. På Sinaiberget fick Moses de tio budorden på två stentavlor. Det här markerade början på överenskommelsen mellan Gud och hebréerna som vandrade genom Sinaihalvön i 40 år. Till slut blev de ledda av Gud till Kanaans land. Före sin död förutsåg Moses en ny budbärare: Messias.

Kung David gjorde Jerusalem till huvudstad i Kanaans land och hans son Salomo byggde där ett tempel. Efter Salomos död delades det upp i Israel och Juda rike. Riket erövrades och hebréerna dödades eller skickades i exil. Århundrade senare fick de återvända och bygga ett tempel och Juda rike blev Judéen. År 63 tog romarna över Judéen. År 70 gjorde judarna uppror, men romarna svarade med att invadera Jerusalem. År 132 gjorde judarna uppror igen. De straffades hårt med döden och exil, diasporan.

De tio budorden:

Jag är Herren, din Gud. Du ska inte ha andra gudar vid sidan av mig.

Du skall inte missbruka Herrens namn.

Var noga med att hålla sabbatsdagen helig.

Visa aktning för din far och din mor

Du skall inte dräpa.

Du skall inte begå äktenskapsbrott.

Du skall inte stjäla.

Du skall inte vittna falskt mot din nästa.

Du skall inte ha begär till något som tillhör din nästa.

Symboler, riter och heliga skrifter

Enligt judarna är Guds första ord till Moses grunden till den hebreiska bibeln Tanakh.

De första fem moseböckerna, Torah, förvaras i arken vänd mot Jerusalem som är den heligaste delen i synagogan. Den innehåller många lagar, bland annat de tio budorden.

Ceremonin Bar mitzva äger rum då judiska pojkar blir myndiga vid 13 års ålder. Det är första gången som pojken får läsa ur Torah i synagogan. Vissa församlingar har en likande ceremoni för flickor vid 12 års ålder, det kallas Bat mitzva. Ceremonin följs av en fest.

Judarna har många viktiga helgdagar. Vissa är till minne av viktiga händelser i Bibeln. Rosh ha-shana, det judiska nyåret firas i september eller oktober. Tio dagar senare kommer Jom Kippur, den heligaste dagen på året då judarna ber om förlåtelse för sina synder och ber gud om hjälp att bli bättre nästa år. Chanukka, ljusets fest, firas årligen vanligtvis i november eller december. Den firas med potatisplättar och barnen får ofta presenter av sina föräldrar. Festivalen varar i åtta dagar och varje kväll tänds ett ljus.

Diskussionsfrågor

1. Åt vilket håll ska arken som innehåller Torahn vara vänd? Varför är riktningen viktig? Finns det några motsvarande krav inom andra religioner?
2. Vad betyder diaspora?
3. Vid vilken högtid tänder man ljus och ger presenter till barnen?
4. Vem härstammar judarna från?
5. Vilka moseböcker finns i Torah?
6. Vilka likheter och skillnader mellan olika religioner kan du komma på?
7. För att komma närmare sin gud finns det olika sätt som människor världen över använder. Kan du ge några exempel?
8. Vilka skäl kan det finnas för människor att tro? Ge gärna några olika exempel.
9. Dela in er i par: Nämn tre-fyra saker som du och din kompis kommer ihåg från filmen. Varför tror ni att ni minns just dessa? Diskutera!

Här kan du hämta mer information

<http://www.so-rummet.se/kategorier/religion/judendomen> - SO-rummet om judendomen

<http://www.jfst.se/startside/index.php> - Judiska församlingen i Stockholm

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Religion> - om religion

<http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4rldsreligion> - om världsreligioner

<http://www.religion.nu/> - en pedagogisk guide till olika religioner

<http://www.so-rummet.se/kategorier/religion> - SO-rummet om religionskunskap

www.google.se - användbar sökmotor

<http://factlab.com/?setcountry=Other&setlanguage=Swedish#lo=1> - Factlab

www.wikipedia.se - bra nätencyklopedi

<http://www.cinebox.se/> - Cinebox hemsida